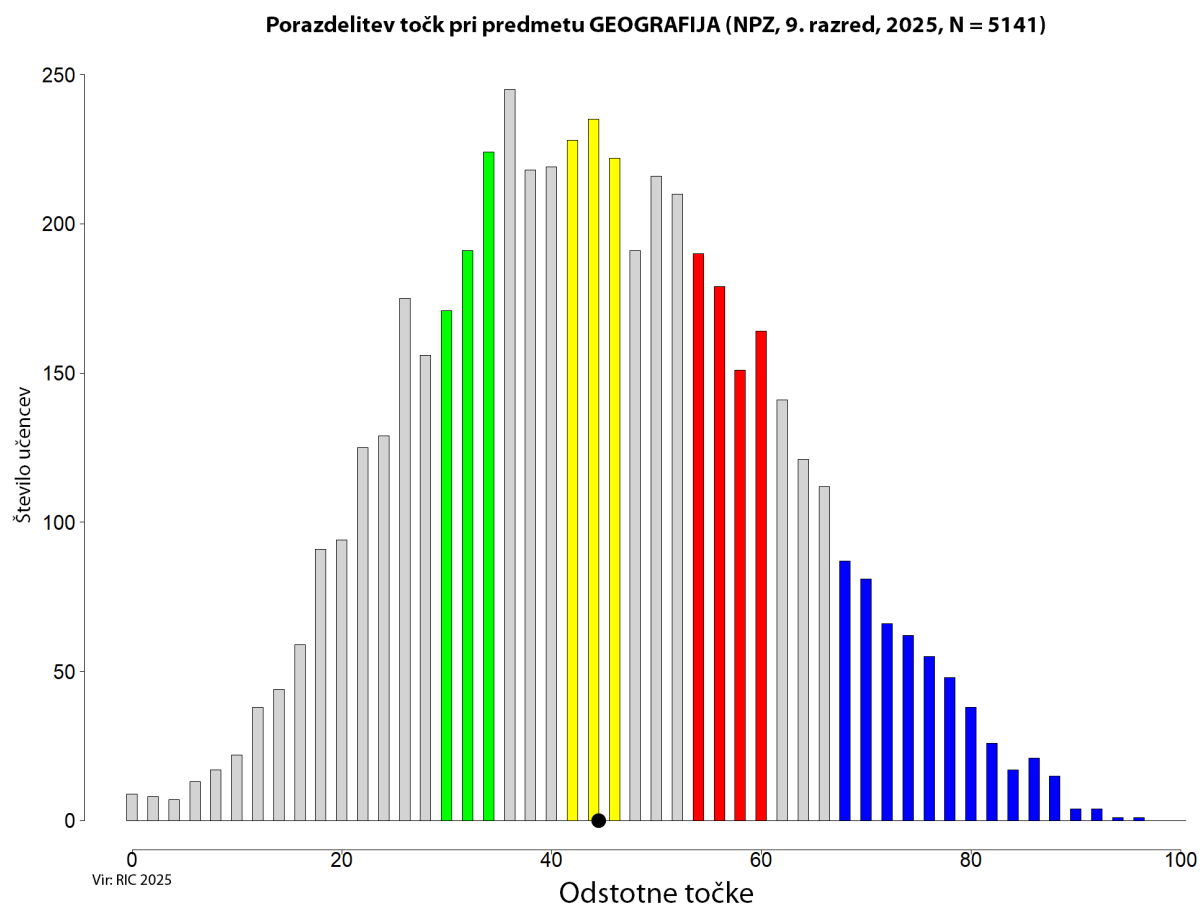

Predmetna komisija za geografijo

Opisi dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v 9. razredu

Slika: Porazdelitev točk pri geografiji, 9. razred

ZELENO OBMOČJE

Naloge: 2.1, 9.1, 11.1, 16.1, 16.2, 25.1, 25.2

Standardi znanja: Naloge preverjajo šest minimalnih standardov znanja in en standard znanja.

Taksonomske stopnje: Ena naloga preverja znanje na I. taksonomski stopnji, pet na II. in ena na III..

Učenci:

- ob študiju primerov z različnih celin spoznavajo žgoča vprašanja sodobnega sveta – navedejo en način, kako bi zmanjšali odpadno plastiko v gospodinjstvu (**naloga 2.1**);
- ob zemljevidu in slikovnem gradivu primerjajo podnebno-rastlinske pasove Avstralije – na tematskem zemljevidu podnebno-rastlinskih pasov v Avstraliji pobarvajo območje, kjer prevladujejo puščave (**naloga 9.1**);
- sklepajo o vzrokih redke in zelo neenakomerne poselitve celine (Avstralija) – ob zemljevidu in med danimi odgovori izberejo tisti del Avstralije, kjer leži večina večjih mest (**naloga 11.1**);
- na podlagi klimogramov in slikovnega gradiva sklepajo o podnebjju in rastlinstvu Južne Evrope – s pomočjo zemljevida presodijo, kje so območja z največ nasadi oljk (**naloga 16.1**), in s pomočjo klimograma presodijo, ali na območjih, kjer uspeva oljka, pade veliko padavin poleti (**naloga 16.2**);
- poznajo geografske značilnosti Slovenije – razberejo podatke s klimograma (**naloga 25.1**) in obenem s pomočjo klimograma presodijo trditev o temperaturni amplitudi (**naloga 25.2**),
- povezujejo gospodarski razvoj in izobrazbeno strukturo prebivalstva (Slovenija) – na grafikonu pobarvajo krožni izsek glede na podatke v preglednici (**naloga 27.1**).

Učenci v **zelenem območju** znajo:

- razbrati nekatere osnovne podatke in pojme neposredno iz vira (diagram/klimogram, zemljevid, preglednica) in jih prikazati na diagramu;
- med ponujenimi odgovori znajo izbrati pravi, še posebej če lahko odgovor poiščejo na grafični prilogi;
- napisati zelo splošen odgovor pri nalogah, katerih tematika je obravnavana pri več predmetih.

Zgled: **naloga 11**

RUMENO OBMOČJE

Naloge: 1.1, 2.2, 6.1, 13.1, 15.b, 22.2, 24.1, 29.1

Standardi znanja: Tri naloge preverjajo minimalni standard znanja in pet nalog standard znanja.

Taksonomske stopnje: Pet nalogi preverja znanje na I. taksonomski stopnji, ena na II. in dve na III..

Učenci:

- imenujejo in pokažejo velike dele kopnega in morja na globusu ter zemljevidu sveta – s pomočjo zemljevida in med danimi odgovori izberejo ustrezen ocean (Tihi ocean) (**naloga 1.1**);
- ob študiju primerov z različnih celin spoznavajo žgoča vprašanja sodobnega sveta – navedejo dva načina, kako bi zmanjšali odpadno plastiko v gospodinjstvu (**naloga 2.2**);
- poznajo različne načine življenja ljudi in njihove prilagoditve na prevladujoče reliefne oblike, podnebje in rastlinstvo – s pomočjo razširjenega navodila med danimi odgovori prepoznajo ustrezno rabo tal (vinograd), ki je najpogostejša na terasiranih območjih Sredozemlja (**naloga 6.1**);
- ob izbranih primerih opišejo način življenja ljudi v Evropi in Aziji – ob zemljevidu razložijo vzrok za večje število žrtev v primeru cunamija v Južni in Jugovzhodni Aziji kot na Aljaski (**naloga 13.1**);
- določijo geografsko lego Evrope ter poimenujejo večje polotoke in otoke, gorovja, nižine in morja – ob zemljevidu poimenujejo gorovje (Apenini), po katerem se imenuje polotok, na katerem leži Italija (**naloga 15.b**);
- ob klimogramih razložijo podnebje ter sklepajo o rastlinstvu in načinu življenja v Severni Evropi – v besedilu prepoznajo opisano gospodarsko dejavnost (kmetijstvo) (**naloga 20.2**);
- razložijo glavne faze nastanka današnjega reliefa Slovenije in dejavnike, ki so ga oblikovali, – na sliki prepoznajo kraško jamo (**naloga 24.1**);
- razložijo vzroke in posledice selitev prebivalstva v Sloveniji in EU – med danimi odgovori prepoznajo pojem (zdomci), s katerim označujemo prebivalstvo, ki se začasno preseli v tujino (**naloga 29.1**).

Tudi učenci v **rumenem območju**:

- prepoznajo in poimenujejo prikazane in opisane pojme v virih (zemljevid, besedilo, slika), pri čemer ni potrebna dodatne analiza ali poglobljena interpretacija;
- znajo uporabiti podatke iz virov za podkrepitev svojih izbir;
- znajo med ponujenimi odgovori izbrati pravilnega, še posebej če morajo odgovor poiskati na grafični prilogi.

Zgled: naloga 24

(V rumeno območje spada le prva postavka naloge.)

RDEČE OBMOČJE

Naloge: 3.1, 7.1, 15.a, 18.b, 23.1, 23.2

Standardi znanja: Štiri naloge preverjajo minimalne standarde in dve nalogi standarde znanja.

Taksonomske stopnje: Ena naloga preverja znanje na I. taksonomski stopnji in pet na II.

Učenci:

- določijo lego posameznih toplotnih pasov na zemljevidu sveta – ob zemljevidu locirajo zahtevan toplotni pas (tropski) in ga poimenujejo (**naloga 3.1**);
- opišejo sestavo prebivalstva Severne Amerike – napišejo en razlog za zmanjšanje števila prvotnega prebivalstva v Severni Ameriki po prihodu Evropejcev (**naloga 7.1**);
- določijo geografsko lego Evrope ter poimenujejo večje polotoke in otoke, gorovja, nižine in morja – ob zemljevidu poimenujejo polotok v Evropi, na katerem je največ držav (**naloga 15.a**);
- opišejo načine, kako človek izboljšuje naravne razmere za kmetijstvo (Južna Evropa), – navedejo razlog za potrebo po namakanju kmetijskih površin v Južni Evropi (**naloga 18.b**);
- ob ustreznem zemljevidu opredelijo lego Slovenije – ob zemljevidu in med danimi odgovori izberejo dva, ki pravilno opisujeta lego Slovenije (**nalogi 23.1 in 23.2**).

Učenci v **rdečem območju**:

- znajo prebrati vire (zemljevid, diagram, slika), čeprav zahtevane informacije niso neposredno prikazane ali pa so viri za branje kompleksnejši;
- na podlagi podatkov ustvarijo logične sklepe;
- znajo samostojno opisati osnovne geografske pojme in preproste vzročno-posledične povezave.

Zgled: naloga 7

(V rdeče območje spada le prva postavka naloge.)

MODRO OBMOČJE

Naloge: 7.2, 14.1, 14.2, 17.1, 17.2, 18.a, 20.1, 24.3, 26.1, 28.1

Standardi znanja: Pet nalog preverja minimalne standarde znanja in pet nalog standarde znanja.

Taksonomske stopnje: Štiri naloge preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji, tri na II. in tri na III.

Učenci:

- opišejo sestavo prebivalstva Severne Amerike – napišejo dva razloga za zmanjšanje števila prvotnega prebivalstva v Severni Ameriki po prihodu Evropejcev (**naloga 7.2**);
- ob tematskem zemljevidu opišejo jezikovno in versko raznovrstnost Evrope in Azije ter sklepajo o posledicah – povežejo germanski in romanski jezikovni skupini z Francozi oziroma Danci, ki govorijo jezika navedenih jezikovnih skupin (**nalogi 14.1 in 14.2**);
- ob izbranih primerih opišejo značilnosti gospodarstva s poudarkom na turizmu (Južna Evropa) – navedejo pozitivno spremembo v življenju prebivalstva (**naloga 17.1**) in negativno spremembo v pokrajini (**naloga 17.2**), ki sta posledici razvoja turizma;
- opišejo načine, kako človek izboljšuje naravne razmere za kmetijstvo (Južna Evropa), – navedejo razlog za gradnjo teras (**naloga 18.a**);
- na zemljevidu določijo in opredelijo geografsko lego Severne Evrope glede na toplotne pasove in imenujejo države – med danimi odgovori izberejo državo (Danska), ki je opisana v besedilu (**naloga 20.1**);
- razložijo glavne faze nastanka današnjega reliefa Slovenije in dejavnike, ki so ga oblikovali, – na sliki prepoznajo ponikalnico (**naloga 24.3**);
- razumejo najpomembnejše naravno- in družbenogeografske pojave in procese ter njihovo sovplivanje na prebivalstvo in gospodarstvo (Slovenija) – s pomočjo klimogramov navedejo razloge za razvoj smučarskega turizma v izbranem kraju (**naloga 26.1**);
- povezuje gospodarski razvoj in izobrazbeno strukturo prebivalstva (Slovenija) – razložijo, kako boljša izobrazbena sestava prebivalstva vpliva na višjo gospodarsko razvitost države (**naloga 28.1**).

Učenci v **modrem območju**:

- izkazujejo poznavanje geografskih pojmov in posameznih regij;
- ustrezno in natančno uporabljajo geografsko terminologijo in toponime;
- razumejo vzročno-posledične odnose med naravno- in družbenogeografskimi dejavniki;
- ovrednotijo pozitivne in negativne vplive istega pojava/procesa;
- znajo oblikovati daljši odgovor (utemeljitev).

Zgled: **naloga 17**

Naloge: 4.1, 5.a, 5.b, 8.1, 10.1, 10.2, 12.1, 19.1, 21.1, 21.2, 22.1, 22.2, 24.2, 26.2, 30.1, 30.2, 31.1, 31.2

Standardi znanja: Šest nalog preverja minimalne standarde in dvanajst nalog standarde znanja.

Taksonomske stopnje: Štiri naloge so preverjale znanje na I. taksonomski stopnji, tri na II. in dvanajst na III.

Učenci so manj uspešni pri:

- orientaciji in gibanju v naravi s kompasom in zemljevidom – poimenovanju osrednjega dela kompasa (vetrovna roža) (**naloga 4.1**), poimenovanju prisojnih ali južnih pobočij kot pobočij, ki na severni polobli prejmejo največ sončevega obsevanja (**naloga 5.a**), označevanju prisojnih ali južnih pobočij na sliki z označenimi stranmi neba (**naloga 5.b**);
- opišejo sestavo prebivalstva Severne Amerike – poimenovanju posebnih območij, kamor so začeli naseljevati prvotno prebivalstvo Severne Amerike v 20. stoletju (**naloga 8.1**);
- sklepajo o vzrokih redke in zelo neenakomerne poselitve celine (Avstralija) – navajanju ene razlage (**naloga 10.1**) in dveh razlag (**naloga 10.2**), zakaj imajo območja s puščavskim podnebjem nizko gostoto poselitve;
- ob izbranih primerih opiše način življenja ljudi v Evropi in Aziji – navajanju razloga za pojav cunamija v Južni in Jugovzhodni Aziji ob zemljevidu (**naloga 12.1**);
- opišejo podnebne značilnosti in reliefne oblike v Severni Evropi ter jih primerjajo med seboj z vidika možnosti poselitve – med danimi odgovori poiščejo pravilne trditve o naravnih in družbenogeografskih značilnostih Severne Evrope (**naloga 19.1**);
- ob študiji primerov spoznavajo aktualna vprašanja Evrope v navezavi na njeno zgodovino – poiščejo eno razlago (**naloga 21.1**) in dve razlagi sprememb (**naloga 21.2**) po izstopu Velike Britanije iz Evropske unije;
- ob klimogramih, slikovnem gradivu in zemljevidu sklepajo o podnebjem in življenjskih razmerah ljudi (Vzhodna Evropa in Severna Azija) – zapišejo eno utemeljitev (**naloga 22.1**) in dve utemeljitvi (**naloga 22.2**), zakaj so razmere za kmetijstvo boljše v evropskem kot v azijskem delu Rusije;
- razložijo glavne faze nastanka današnjega reliefa Slovenije in dejavnike, ki so ga oblikovali – prepoznavanje vrtače na sliki (**naloga 24.2**);
- razumejo najpomembnejše naravno- in družbenogeografske pojave in procese ter njihovo sovplivanje na prebivalstvo in gospodarstvo (Slovenija) – navedejo element reliefa, ki odločilno vpliva na razvoj smučarskega turizma (**naloga 26.2**);
- razložijo vzroke in posledice selitev prebivalstva v Sloveniji in EU – razlago ene posledice (**naloga 30.1**) in dveh posledic (**naloga 30.2**) v besedilu opisanega začasnega odseljevanja v 50. letih prejšnjega stoletja in v današnjem času v Sloveniji (**nalogi 30.1** in **30.2**);
- na zemljevidu pokažejo najpomembnejše prometne povezave v Sloveniji in ovrednotijo njihov pomen pri povezovanju s preostalim delom Evrope in sveta – zapišejo eno (**naloga 31.1**) in dve utemeljitvi (**naloga 31.2**) za neenakomerno razvejanost železniškega omrežja v Sloveniji.

Učenci so manj uspešni pri reševanju nalog, ki:

- preverjajo znanje na III. taksonomski stopnji;
- preverjajo časovno bolj oddaljene in/ali manj utrjene učne vsebine;
- zahtevajo več raznovrstnih, nekoliko daljših ali natančnejših odgovorov in tudi natančno branje oziroma branje z razumevanjem;
- zahtevajo tvorjenje povedi z zapisom vzročno-posledične povezave;
- zahtevajo poznavanje terminologije in pojmov.

Zgled: **naloga 20**

Specifikacijska tabela (geografija, 9. razred, NPZ 2025)

Oznaka naloge	Točke	Področje	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje
1.1	1	Obča geografija	Fizična geografija	imenujejo in pokažejo velike dele kopnega in morja na globusu ter zemljevidu sveta	M	II	rumeno
2.1	1	Regionalna geografija sveta	Fizična geografija	ob študiju primerov z različnih celin spoznavajo žgoča vprašanja sodobnega sveta	S	III	zeleno
2.2	1	Regionalna geografija sveta	Fizična geografija	ob študiju primerov z različnih celin spoznavajo žgoča vprašanja sodobnega sveta	S	III	rumeno
3.1	1	Obča geografija	Fizična geografija	določijo lego posameznih toplotnih pasov na zemljevidu sveta	M	I	rdeče
4.1	1	Obča geografija	Fizična geografija	se orientirajo in gibljejo v naravi s kompasom in zemljevidom	S	I	nad modrim
5.a	1	Obča geografija	Fizična geografija	se orientirajo in gibljejo v naravi s kompasom in zemljevidom	S	I	nad modrim
5.b	1	Obča geografija	Fizična geografija	se orientirajo in gibljejo v naravi s kompasom in zemljevidom	S	II	nad modrim
6.1	1	Obča geografija	Fizična geografija	poznavajo različne načine življenja ljudi in njihove prilagoditve na prevladujoče reliefne oblike, podnebje in rastlinstvo	S	I	rumeno
7.1	1	Regionalna geografija sveta	Severna Amerika	opišejo sestavo prebivalstva Severne Amerike	S	II	rdeče
7.2	1	Regionalna geografija sveta	Severna Amerika	opišejo sestavo prebivalstva Severne Amerike	S	II	modro
8.1	1	Regionalna geografija sveta	Severna Amerika	opišejo sestavo prebivalstva Severne Amerike	S	I	nad modrim
9.1	1	Regionalna geografija sveta	Avstralija z Oceanijo	ob zemljevidu in slikovnem gradivu primerjajo podnebno-rastlinske pasove Avstralije	M	II	zeleno
10.1	1	Regionalna geografija sveta	Avstralija z Oceanijo	sklepajo o vzrokih redke in zelo neenakomerne poselitve celine (Avstralija)	M	III	nad modrim
10.2	1	Regionalna geografija sveta	Avstralija z Oceanijo	sklepajo o vzrokih redke in zelo neenakomerne poselitve celine (Avstralija)	M	III	nad modrim
11.1	1	Regionalna geografija sveta	Avstralija z Oceanijo	sklepajo o vzrokih redke in zelo neenakomerne poselitve celine (Avstralija)	M	II	zeleno
12.1	1	Regionalna geografija sveta	Azija	ob izbranih primerih opišejo način življenja ljudi v Evropi in Aziji	M	III	nad modrim
13.1	1	Regionalna geografija sveta	Azija	ob izbranih primerih opišejo način življenja ljudi v Evropi in Aziji	S	III	rumeno
14.1	1	Regionalna geografija Evrope	Družbenogeografske značilnosti Evrope	ob tematskem zemljevidu opišejo jezikovno in versko raznovrstnost Evrope in Azije in sklepajo o posledicah	M	I	modro
14.2	1	Regionalna geografija Evrope	Družbenogeografske značilnosti Evrope	ob tematskem zemljevidu opišejo jezikovno in versko raznovrstnost Evrope in Azije in sklepajo o posledicah	M	I	modro

Oznaka naloge	Točke	Področje	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje
15.a	1	Regionalna geografija Evrope	Naravnogeografske značilnosti Evrope	določijo geografsko lego Evrope ter poimenujejo večje polotoke in otoke, gorovja, nižine in morja	M	II	rdeče
15.b	1	Regionalna geografija Evrope	Naravnogeografske značilnosti Evrope	določijo geografsko lego Evrope ter poimenujejo večje polotoke in otoke, gorovja, nižine in morja	M	I	rumeno
16.1	1	Regionalna geografija Evrope	Južna Evropa	na podlagi klimogramov in slikovnega gradiva sklepajo o podnebjju in rastlinstvu Južne Evrope	M	II	zeleno
16.2	1	Regionalna geografija Evrope	Južna Evropa	na podlagi klimogramov in slikovnega gradiva sklepajo o podnebjju in rastlinstvu Južne Evrope	M	II	zeleno
17.1	1	Regionalna geografija Evrope	Južna Evropa	ob izbranih primerih opišejo značilnosti gospodarstva s poudarkom na turizmu (Južna Evropa)	M	III	modro
17.2	1	Regionalna geografija Evrope	Južna Evropa	ob izbranih primerih opišejo značilnosti gospodarstva s poudarkom na turizmu (Južna Evropa))	M	III	modro
18.a	1	Regionalna geografija Evrope	Južna Evropa	opišejo načine, kako človek izboljšuje naravne razmere za kmetijstvo (Južna Evropa)	S	II	modro
18.b	1	Regionalna geografija Evrope	Južna Evropa	opišejo načine, kako človek izboljšuje naravne razmere za kmetijstvo (Južna Evropa)	S	II	rdeče
19.1	1	Regionalna geografija Evrope	Severna Evropa	opišejo podnebne značilnosti in reliefne oblike v Severni Evropi ter jih primerjajo med seboj z vidika možnosti poselitve	S	II	nad modrim
20.1	1	Regionalna geografija Evrope	Severna Evropa	na zemljevidu določijo in opredelijo geografsko lego Severne Evrope glede na toplotne pasove in imenujejo države	S	I	modro
20.2	1	Regionalna geografija Evrope	Severna Evropa	ob klimogramih razložijo podnebje ter sklepajo o rastlinstvu in načinu življenja v Severni Evropi	S	I	
21.1	1	Regionalna geografija Evrope	Družbenogeografske značilnosti Evrope	ob študiju primerov spoznavajo aktualna vprašanja Evrope v navezavi na njeno zgodovino	S	III	nad modrim
21.2	1	Regionalna geografija Evrope	Družbenogeografske značilnosti Evrope	ob študiju primerov spoznavajo aktualna vprašanja Evrope v navezavi na njeno zgodovino	S	III	nad modrim
22.1	1	Regionalna geografija Evrope	Vzhodna Evropa	ob klimogramih, slikovnem gradivu in zemljevidu sklepajo o podnebjju in življenjskih razmerah ljudi (Vzhodna Evropa in Severna Azija)	M	III	nad modrim
22.2	1	Regionalna geografija Evrope	Vzhodna Evropa	ob klimogramih, slikovnem gradivu in zemljevidu sklepajo o podnebjju in življenjskih razmerah ljudi (Vzhodna Evropa in Severna Azija)	M	III	nad modrim
23.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Lega Slovenije	ob ustreznem zemljevidu opredelijo lego Slovenije	M	II	rdeče
23.2	1	Regionalna geografija Slovenije	Lega Slovenije	ob ustreznem zemljevidu opredelijo lego Slovenije	M	II	rdeče

Oznaka naloge	Točke	Področje	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje
24.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Naravnogeografske značilnosti Slovenije	razložijo glavne faze nastanka današnjega reliefa Slovenije in dejavnike, ki so ga oblikovali	M	I	rumeno
24.2	1	Regionalna geografija Slovenije	Naravnogeografske značilnosti Slovenije	razložijo glavne faze nastanka današnjega reliefa Slovenije in dejavnike, ki so ga oblikovali	M	I	nad modrim
24.3	1	Regionalna geografija Slovenije	Naravnogeografske značilnosti Slovenije	razložijo glavne faze nastanka današnjega reliefa Slovenije in dejavnike, ki so ga oblikovali	M	I	modro
25.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Naravnogeografske značilnosti Slovenije	spoznavajo geografske značilnosti Slovenije	M	I	zeleno
25.2	1	Regionalna geografija Slovenije	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	spoznavajo geografske značilnosti Slovenije	M	II	zeleno
26.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	razumejo najpomembnejše naravno- in družbenogeografske pojave in procese ter njihovo sovplivanje na prebivalstvo in gospodarstvo (Slovenija)	S	II	modro
26.2	1	Regionalna geografija Slovenije	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	razumejo najpomembnejše naravno- in družbenogeografske pojave in procese ter njihovo sovplivanje na prebivalstvo in gospodarstvo (Slovenija)	S	II	nad modrim
27.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	povezujejo gospodarski razvoj in izobrazbeno strukturo prebivalstva (Slovenija)	S	II	zeleno
28.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	povezujejo gospodarski razvoj in izobrazbeno strukturo prebivalstva (Slovenija)	S	III	modro
29.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	razložijo vzroke in posledice selitev prebivalstva v Sloveniji in EU	S	I	rumeno
30.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	razložijo vzroke in posledice selitev prebivalstva v Sloveniji in EU	S	III	nad modrim
30.2	1	Regionalna geografija Slovenije	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	razložijo vzroke in posledice selitev prebivalstva v Sloveniji in EU	S	III	nad modrim
31.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	na zemljevidu pokažejo najpomembnejše prometne povezave v Sloveniji in ovrednotijo njihov pomen pri povezovanju s preostalim delom Evrope in sveta	S	III	nad modrim
31.2	1	Regionalna geografija Slovenije	Družbenogeografske značilnosti Slovenije	na zemljevidu pokažejo najpomembnejše prometne povezave v Sloveniji in ovrednotijo njihov pomen pri povezovanju s preostalim delom Evrope in sveta	S	III	nad modrim

LEGENDA:

Naloga: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, Navodilih za vrednotenje in programu za e-vrednotenje;

Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;

Področja: izbrano področje znanj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga;

Vsebina: zapisana vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po preizkusih znanja in Navodilih za vrednotenje;

Cilj – učenci: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Učnem načrtu; zeleno obarvani in s klicaji označeni cilji – povzeto po digitaliziranem učnem načrtu;

Standard znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, S – standardi; povzeto po Učnem načrtu;

Taksonomska stopnja (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje;

Indeks težavnosti: indeks označuje težavnost vprašanja/dela naloge/naloge in delež pravih odgovorov oziroma delež učencev, ki so vprašanje/del naloge/nalogo rešili pravilno;

Indeks ločljivosti: indeks pove, kako dobro vprašanje/del naloge/naloga ločuje uspešnejše učence od manj uspešnih glede na njihov dosežek na celotnem preizkusu.

SVET

Svetovna morja in oceani

1. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 16 v barvni prilogi.

Velike količine plastike v svetovnih morjih in oceanih so velik problem. Oblikovali so se velikanski plavajoči otoki, ki ogrožajo življenje morskih bitij. Obkroži črko pred imenom oceana, v katerem je največ plastičnih odpadkov.

- A Atlantski ocean
- B Arktični ocean
- C Tihi ocean
- D Indijski ocean

(1 točka)

Zmanjšanje količine odpadne plastike

2. Navedi dva konkretna primera, kako bi lahko zmanjšali količino odpadne plastike v gospodinjstvu.

Primer 1: _____

Primer 2: _____

(2 točki)

Toplotni pasovi

3. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 16 v barvni prilogi.

Na zemljevidu sta vrisana vzporednika (rdeči črti), med katerima je v oceanih zelo malo plavajoče plastike. Kateri toplotni pas omejujeta narisana vzporednika?

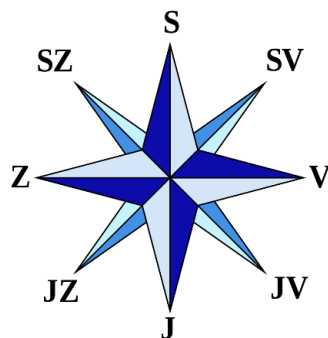
(1 točka)

Kompas

4. Nalogo rešuj z uporabo slik 1 in 2.

Slika 1: Kompas

Slika 2: Osrednji del kompasa

Kako imenujemo osrednji del kompasa, ki ga prikazuje slika 2?

(1 točka)

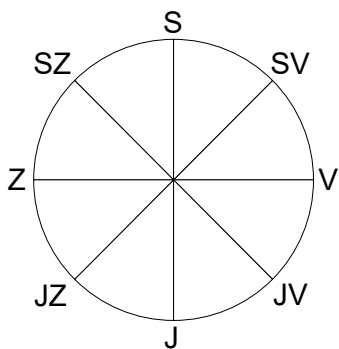
Pobočja in strani neba

5. a) Na severni polobli nekatera pobočja prejmejo večjo količino Sončevega obsevanja kot druga. Zato so ta pobočja čez leto toplejša, svetlejša, lahko tudi bolj sušna in prijetnejša za bivanje. Kako jih imenujemo?

(1 točka)

5. b) Nalogo rešuj na sliki 3.

Na sliki pobarvaj dva dela kroga, kamor so obrnjena pobočja, ki na severni polobli prejmejo čez leto največjo količino Sončevega obsevanja.

Slika 3

(1 točka)

Raba tal

6. Na območjih s sredozemskim podnebjem človek na toplejših in bolj sončnih pobočjih tradicionalno goji nekatere vrste kulturnih rastlin. Ponekod zgradi tudi terase. Katera vrsta rabe tal oziroma katera kulturna rastlina med naštetimi je najpogostejša na terasiranih pobočjih? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A smrekov gozd
- B vinograd
- C travnik
- D njiva s sladkorno peso

(1 točka)

Prvotni prebivalci Severne Amerike

7. Od odkritja in kolonizacije (naselitve) Severne Amerike s strani Evropejcev je število prvotnih prebivalcev do danes drastično upadlo. Napiši dva razloga za upad števila prvotnih prebivalcev v preteklosti, ki je bil posledica naselitve Evropejcev.

Razlog 1: _____

Razlog 2: _____

(2 točki)

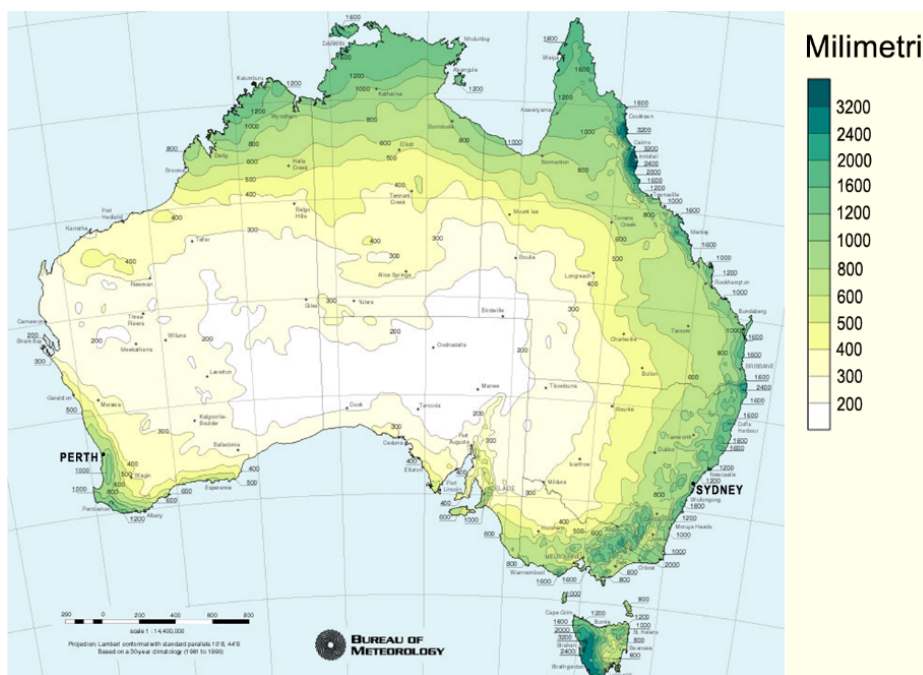
Prvotni prebivalci Severne Amerike

8. V 20. stoletju so prvotne prebivalce začeli naseljevati na posebna območja v zahodnem delu ZDA. Kako imenujemo ta območja?

(1 točka)

Podnebje in rastlinstvo Avstralije

9. Nalogo rešuj na zemljevidu na sliki 5 in pri tem uporabi zemljevid na sliki 4.

Slika 4: Letna količina padavin v Avstraliji

V večjem delu Avstralije pade tako majhna količina padavin, da tam uspeva zgolj skromno rastlinstvo oziroma rastlinstva sploh ni. Na zemljevidu na sliki 5 pobarvaj eno sklenjeno območje, kjer prevladujejo puščave.

Slika 5: Podnebno-rastlinski pasovi v Avstraliji

(1 točka)

Gostota prebivalstva Avstralije

10. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 4 pri nalogi 9 in zemljevida na sliki 17 v barvni prilogi.

Avstralija ima po eni strani izjemno nizko gostoto prebivalstva (zgolj 3,2 preb./km²), po drugi strani pa je tudi izjemno neenakomerno poseljena. Razlog za to lahko iščemo v negostoljubnem puščavskem podnebju. Napiši dve razlagi, zakaj je na območjih s puščavskim podnebjem izjemno nizka gostota prebivalstva.

Razlaga 1: _____

Razlaga 2: _____

(2 točki)

Mesta v Avstraliji

11. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 17 v barvni prilogi.

Kje leži večina avstralskih večjih mest? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A na jugozahodni obali Avstralije
- B na celotni obali Avstralije
- C na jugovzhodni obali Avstralije
- D v notranjosti Avstralije

(1 točka)

Cunami

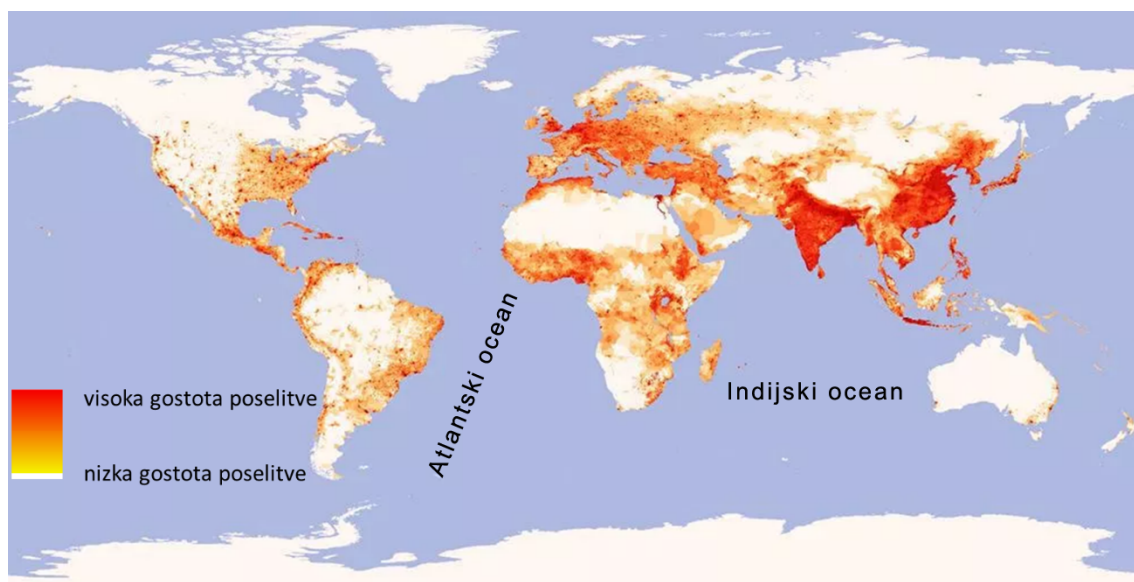
12. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 18 v barvni prilogi.

Razloži, zakaj so rdeče obarvana območja pogosto ogrožena zaradi cunamijskega vala.

(1 točka)

Cunami

13. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 18 v barvni prilogi in zemljevida na sliki 6.

Slika 6: Gostota poselitve

Razloži, zakaj je mogoče pričakovati več žrtev v Južni in Jugovzhodni Aziji kot na Aljaski, če bi se pojavil uničujoči cunami.

(1 točka)

EVROPA

Jezikovne skupine v Evropi

14. V levem stolpcu sta navedeni dve jezikovni skupini v Evropi, v desnem pa je naštetih nekaj narodov. Jezikovni skupini pripiši črko tistega naroda, ki govori jezik izbrane jezikovne skupine.

JEZIKOVNI SKUPINI:

_____ romanska

_____ germanska

NARODI:

A Estonci

B Danci

C Francozi

D Madžari

E Čehi

(2 točki)

Polotoki in gorovja v Evropi

15. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 22 v barvni prilogi.

15. a) Napiši ime tistega polotoka v Evropi, na katerem je največ držav in ga prikazuje tudi zemljevid.

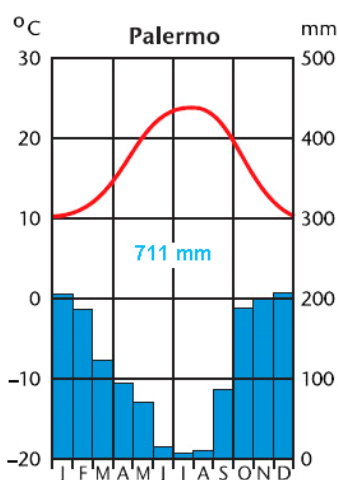
(1 točka)

15. b) Napiši ime gorovja, po katerem je dobil ime polotok, na katerem leži Italija.

(1 točka)

Značilna sredozemska kulturna rastlina

16. Nalogo rešuj z uporabo klimograma na sliki 7 in zemljevida na sliki 8.

Slika 7: Klimogram kraja, kjer uspeva oljka

Slika 8: Razširjenost oljke

Obkroži DA, če trditev drži, in NE, če trditev ne drži.

Največja območja nasadov oljk v Evropi so na Pirenejskem polotoku. DA NE

Oljka uspeva na območjih Evrope, kjer poleti pade veliko padavin. DA NE

(2 točki)

Turizem v Južni Evropi

17. V nekaterih državah, ki ležijo ob Sredozemskem morju, je turizem ena od najpomembnejših gospodarskih dejavnosti.

17. a) Razloži eno pozitivno spremembo v življenju prebivalstva turističnega kraja, ki jo je prinesel razvoj turizma.

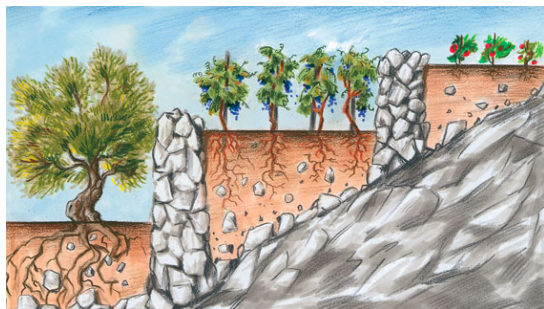
(1 točka)

17. b) Razloži eno negativno spremembo v pokrajini, ki jo je povzročil razvoj turizma.

(1 točka)

Izboljšanje naravnih razmer za kmetijstvo v Južni Evropi

18. Nalogo rešuj z uporabo slik 9 in 10.

Slika 9: Ukrep za izboljšanje naravnih razmer za kmetijstvo

Slika 10: Ukrep za izboljšanje naravnih razmer za kmetijstvo

Sredozemsko kmetijstvo je močno odvisno od naravnih razmer. Sliki 9 in 10 prikazujeta ukrepa, s katerima človek izboljšuje naravne razmere za kmetijstvo v Sredozemlju.

18. a) Napiši en razlog, zakaj človek izvede ukrep, ki ga prikazuje slika 9.

(1 točka)

18. b) Napiši en razlog, zakaj človek izvede ukrep, ki ga prikazuje slika 10.

(1 točka)

Vpliv ledeniško preoblikovanega površja na življenje ljudi v Severni Evropi

19. Čeprav je razgibano ledeniško preoblikovano površje ponekod lahko ovira za številne človekove dejavnosti, pa so ga prebivalci Severne Evrope v marsikaterem primeru obrnili sebi v prid. Obkroži črko pred pravilno trditvijo.
- A Ledeniki so izoblikovali fjorde, ob katerih so nastala številna varna pristanišča, ki so za prebivalce odmaknjene Severne Evrope okno v svet.
 - B Ledeniki so v nižinskem svetu Severne Evrope pustili za sabo številne ledeniške morene, ki skrivajo v sebi veliko železove rude, ta pa je danes osnova za gospodarski razvoj večine severnoevropskih držav.
 - C Posledica delovanja ledenikov so geiziri, katerih vročo vodo prebivalci izkoriščajo za ogrevanje stanovanj in rastlinjakov ter v kopališčih.
 - D Po umiku ledenikov so za njimi ostala številna jezera, ki so pomemben vir namakalne vode za obsežne kmetijske površine.

(1 točka)

Država Severne Evrope in njena gospodarska dejavnost

20. Nalogo rešuj z uporabo besedila.

Država je glede na naravne značilnosti nekakšen podaljšek Srednje Evrope proti severu. Je pomemben evropski pridelovalec hrane. To ji omogočajo ne le ugodni naravni dejavniki, kot so nizko površje, milo oceansko podnebje in zelo kakovostne prsti, temveč tudi posebni družbeni dejavniki (izobražena delovna sila, združevanje v zadruge, uporaba najnovejših dosežkov znanosti pri delu).

20. a) Obkroži ime države, za katero velja zgornji opis.

Norveška Nemčija Danska Estonija

(1 točka)

20. b) Za razvoj katere gospodarske dejavnosti so pomembni dejavniki, ki so navedeni v besedilu?

(1 točka)

Izstop Velike Britanije iz Evropske unije

21. Nalogo rešuj z uporabo besedila.

Brexit: Najprej razočaranje kupcev prek spletnih strani

Delo, 9. 1. 2021 6.00

Britansko kraljestvo je s prvim januarjem 2021 dokončno izstopilo iz Evropske unije in postalo tretja država. Veljati je začel 1250 strani dolg sporazum o prihodnjih odnosih. Kaj v praksi prinaša podjetjem in državljanom, bo znano čez nekaj časa. Združeno kraljestvo je namreč prva država, ki je izstopila iz EU in tako tudi zapustila enotni evropski trg in carinsko unijo ...

(Vir: <https://vecer.com/v-soboto/brexit-najprej-razocaranje-kupcev-preko-spletnih-strani-10232029>. Pridobljeno: 8. 4. 2023.)

Velika Britanija danes ni več članica Evropske unije. Razloži dve različni spremembi za življenje ljudi v Veliki Britaniji, ki sta posledici izstopa iz Evropske unije.

Razlaga spremembe 1: _____

Razlaga spremembe 2: _____

(2 točki)

Kmetijstvo Rusije

22. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 19 ter slik 20 in 21 v barvni prilogi.

Napiši dve različni utemeljitvi za trditev, da so v Rusiji razmere za kmetijstvo boljše v evropskem kot v azijskem delu države.

Utemeljitev 1: _____

Utemeljitev 2: _____

(2 točki)

SLOVENIJA

Geografska lega Slovenije

23. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 22 v barvni prilogi.

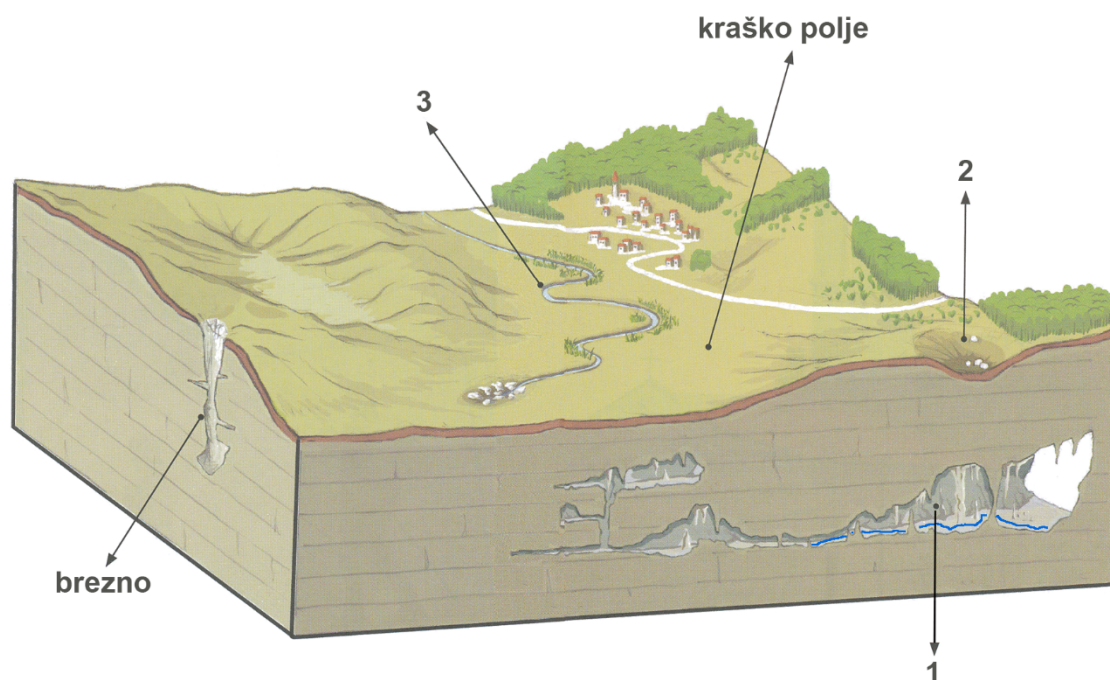
Obkroži črko pred dvema trditvama, ki pravilno opisujeta značilnosti geografske lege Slovenije.

- A Slovenija leži na stičišču treh velikih evropskih gorovij, zato so vplivi morja na podnebje omejeni le na ozek priobalni pas.
- B Slovenija leži okoli 46° severno od ekvatorja, kar vpliva na prevladujočo razširjenost subtropskega podnebja.
- C Slovenija leži na stičišču štirih reliefno različnih naravnih enot, zato je pokrajinsko pestra in raznovrstna.
- D Zaradi lege na stičišču velikih naravnih enot, ki postopno prehajajo ena v drugo, je Slovenija prehodna država.
- E Zaradi lege na stičišču velikih naravnih enot, med katerimi prevladujejo gorovja, in pretežno gorskega podnebja je Slovenija težko prehodna država.

(2 točki)

Kraške oblike

24. Nalogo rešuj z uporabo slike 11.

Slika 11: Kraške oblike

Katere kraške oblike so na sliki označene s številkami 1, 2 in 3? Dopolni povedi.

Obliko, označeno s številko 1, imenujemo _____.

Obliko, označeno s številko 2, imenujemo _____.

Obliko, označeno s številko 3, imenujemo _____.

(3 točke)

Podnebne značilnosti

25. Nalogo rešuj z uporabo klimograma na sliki 13 pri nalogi 26.

Obkroži DA, če trditev drži, in NE, če trditev ne drži.

Na klimogramu, prikazanem na sliki 13, je mesec z največ padavinami julij.

DA NE

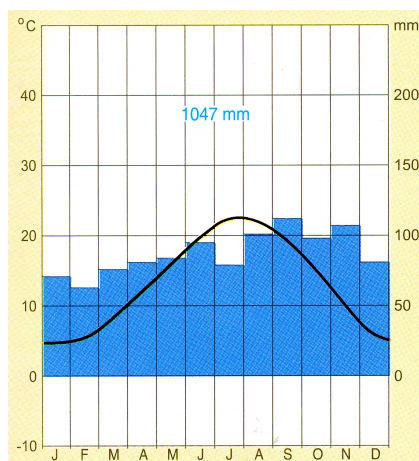
Na klimogramu, prikazanem na sliki 13, znaša letna temperaturna razlika med najhladnejšim in najtoplejšim mesecem več kot 25° C.

DA NE

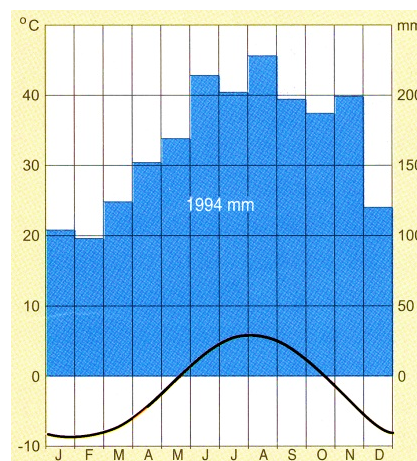
(2 točki)

Smučarski turizem

26. Nalogo rešuj z uporabo klimogramov na slikah 12 in 13.

Slika 12

Slika 13

26. a) Primerjaj klimograma. Zakaj je kraj, katerega značilnosti podnebja prikazuje klimogram na sliki 13, primernejši za razvoj smučarskega turizma?

(1 točka)

26. b) Na razvoj smučarskega turizma poleg podnebja odločilno vplivajo nekateri elementi reliefa. Navedi enega.

(1 točka)

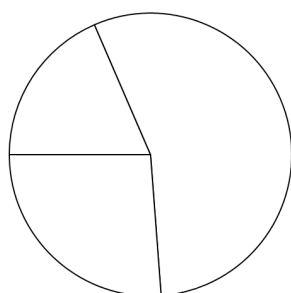
Izobrazbena sestava prebivalstva

27. Nalogo rešuj na sliki 14 in pri tem uporabi preglednico 1.

	Prebivalstvo, staro 25 let in več, glede na doseženo stopnjo izobrazbe			BDP na prebivalca (v €)
	Brez izobrazbe, osnovnošolska izobrazba	Srednješolska izobrazba	Visokošolska, univerzitetna izobrazba	
Slovenija	18,6 %	55,3 %	26,2 %	18 800
Norveška	22,9 %	40,8 %	36,3 %	67 100
Bosna in Hercegovina	39,1 %	50,4 %	10,5 %	4 155

Preglednica 1: Struktura prebivalstva glede na doseženo stopnjo izobrazbe in BDP na prebivalca v izbranih državah leta 2015

V tortnem grafikonu na sliki pobarvaj tisti krožni izsek, ki prikazuje delež prebivalstva z visokošolsko in univerzitetno izobrazbo v Sloveniji.

Slika 14: Struktura prebivalstva Slovenije glede na doseženo stopnjo izobrazbe

(1 točka)

Izobrazbena sestava prebivalstva in gospodarska razvitost

28. Razloži, kako boljša izobrazbena sestava prebivalstva pripomore k višji stopnji gospodarske razvitosti države.

(1 točka)

Začasno odseljevanje

29. Kako z drugo besedo imenujemo prebivalce, ki se začasno preselijo v tujino? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A dnevni migranti
- B zdomci
- C izseljenci
- D zamejci

(1 točka)

Posledice začasnega odseljevanja

30. Nalogo rešuj z uporabo besedila.

Začasno odseljevanje, ki se je v Sloveniji razmahnilo s koncem šestdesetih let 20. stoletja, je takrat vključevalo predvsem mlado, nižje in srednje kvalificirano delovno silo, ki doma ni dobila dela ali pa je bilo to bistveno slabše plačano kot v tujini. Velika večina začasno odseljenih so bili mladi delavci kmečkega porekla. Drugo najmočnejšo skupino pa so tvorili delavci, ki so bili pred odhodom v tujino zaposleni v industriji in rudarstvu.

V današnjem času odhajanje na delo v tujino zajema predvsem višje izobraženo delovno silo, ki vsaj začasno išče boljše plačano ali zanjo na drug način ustrežnejšo zaposlitev, ki je doma v enaki obliki ne more dobiti.

(Prirejeno po: Olas, L., 1978: Nekateri populacijski problemi Prekmurja kot obmejne regije. II. slovensko-slovaški geografski simpozij. Maribor, str. 163–169; Senegačnik, J., 2023: Geografija sodobne Slovenije 1. Učbenik za 3. letnik gimnazije. Ljubljana, Modrijan, str. 71.)

Razloži dve družbenogeografski posledici, ki sta nastali zaradi začasnega odseljevanja.

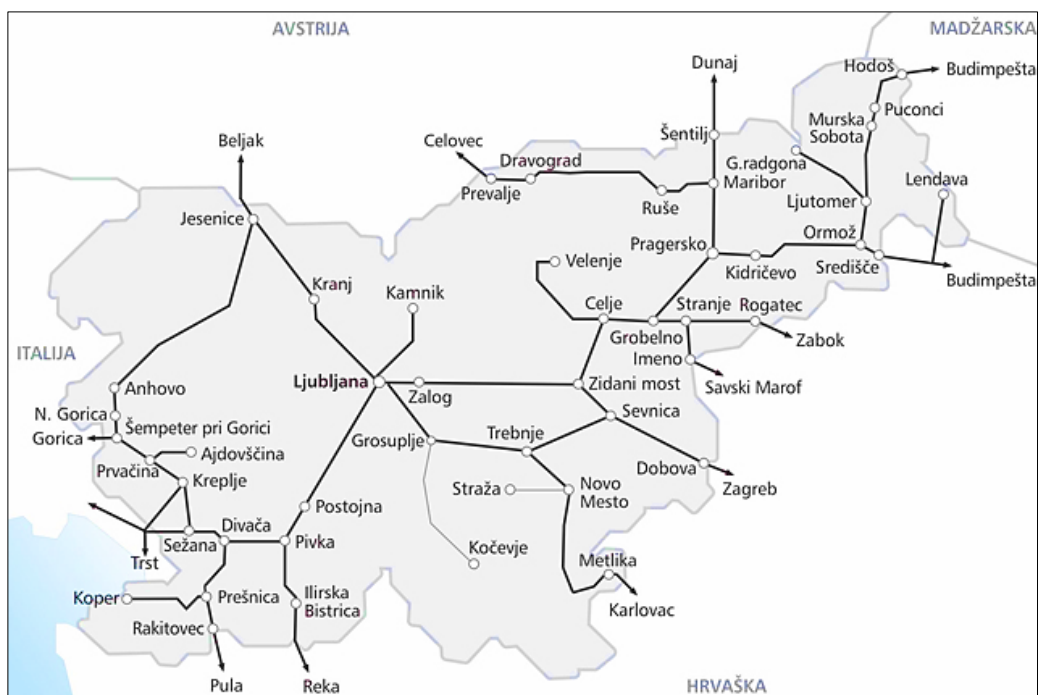
Razlaga posledice 1: _____

Razlaga posledice 2: _____

(2 točki)

Železniško omrežje v Sloveniji

31. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 15.

Slika 15: Železniško omrežje v Sloveniji

Železniško omrežje je v Sloveniji precej neenakomerno razporejeno. Napiši dve utemeljitvi, zakaj nekaterih območij železniško omrežje ne pokriva.

Utemeljitev 1: _____

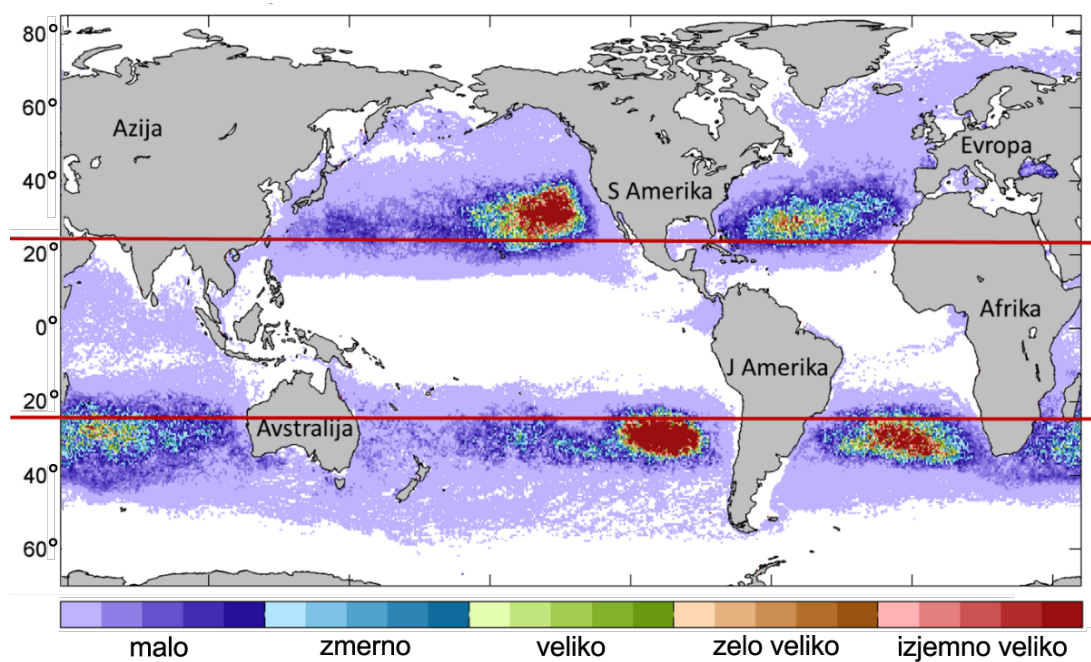
Utemeljitev 2: _____

(2 točki)

Viri:

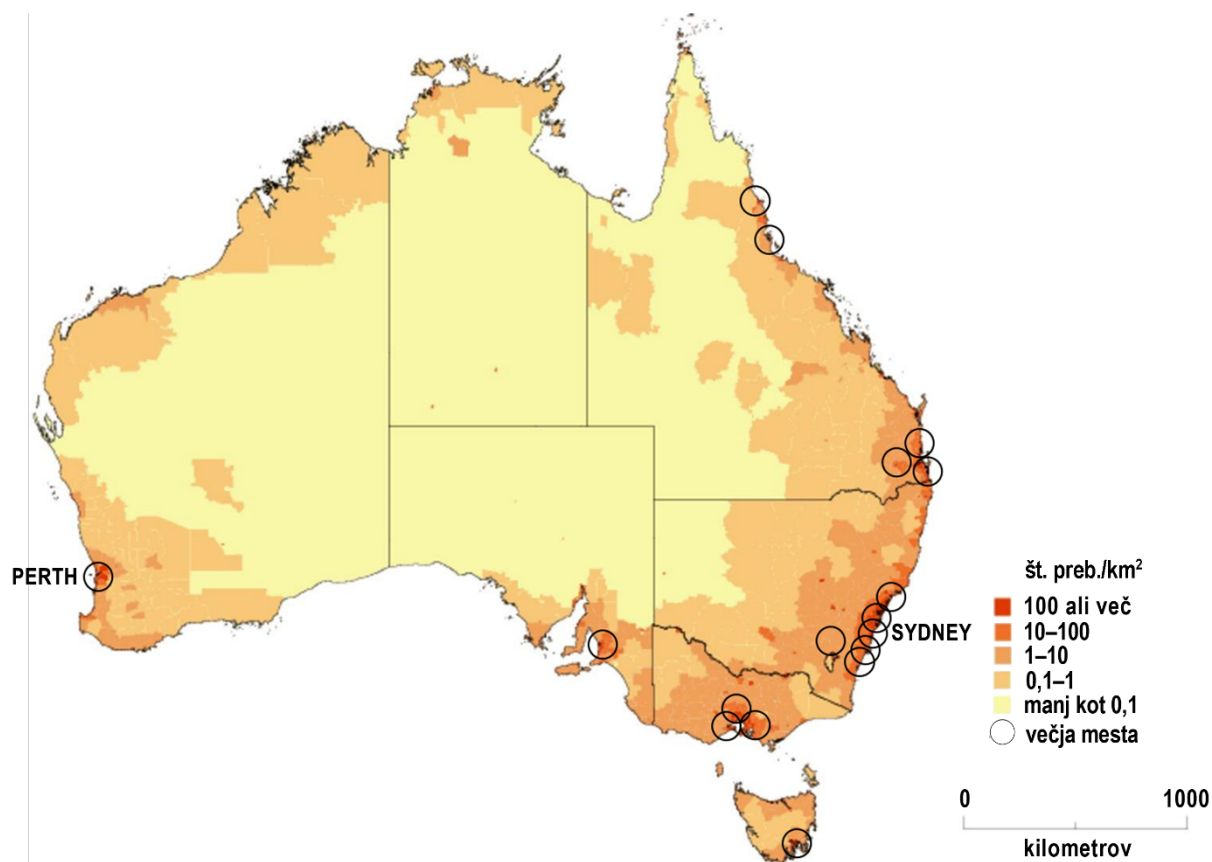
- Slika 1: <https://www.juliana.ro/busola-o-idee-de-cadou-cu-istorie/>. Pridobljeno: 15. 6. 2018.
- Slika 2: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Kompas>. Pridobljeno: 15. 6. 2018.
- Slika 4: prirejeno po: <http://www.bom.gov.au/climate/how/newproducts/images/annualmap.jpg>.
Pridobljeno: 15. 6. 2018.
- Slika 5: prirejeno po: <https://i.pinimg.com/originals/93/c3/5a/93c35a7ccb99cf36544dfe648cf33673.jpg>.
Pridobljeno: 15. 6. 2018.
- Slika 6: prirejeno po: <https://i1.wp.com/memolition.com/wp-content/uploads/2014/01/world-population-density-map.jpg>. Pridobljeno: 15. 6. 2018.
- Slika 7: <https://www.mozaweb.com/sl/mblite.php?cmd=open&bid=SI-2413187&page=18>. Pridobljeno: 7. 4. 2023.
- Slika 8: <https://www.mozaweb.com/sl/mblite.php?cmd=open&bid=SI-2413187&page=20>. Pridobljeno: 7. 4. 2023.
- Slika 9: <http://www.modrijan.si/slv/Solski-program/Solski-program/Gradiva-za-ucitelje/Osnovna-sola/geografija/Slikovno-gradivo-iz-ucbenika-za-geografijo-v-osnovni-soli-7.-razred>. Pridobljeno: 15. 6. 2018.
- Slika 10: http://www.delo.si/assets/media/picture/20170113/sz5_djvu_1740318_pmaja_shutterstock-zelenjava.jpeg?rev=2. Pridobljeno: 19. 8. 2024.
- Slika 11: prirejeno po: Verdev, H., 2011: Raziskujem Slovenijo 9. Učbenik za geografijo v devetem razredu osnovne šole. Ljubljana, Rokus, str. 84, 85.
- Sliki 12 in 13: Senegačnik, J., Drobnjak, B., Otič, M., 2000: Živim v Sloveniji: Geografija za 8. razred osnovne šole. Ljubljana, Modrijan.
- Preglednica 1: prirejeno po: http://uis.unesco.org/sites/default/files/datacentre/2017_Educational_attainment_-_Niveau_de_scolarisation.xlsx;
http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=nama_10_pc&language=en&mode=view;
<http://www.bhas.ba/saopstenja/2017/BDP%202016%20proizvodni.pdf>. Pridobljeno: 23. 4. 2018.
- Slika 15: <http://www.slo-zeleznice.si/sl/potniki/slovenija/vozni-redi/ovire-v-prometu>. Pridobljeno: 30. 9. 2020.

BARVNA PRILOGA

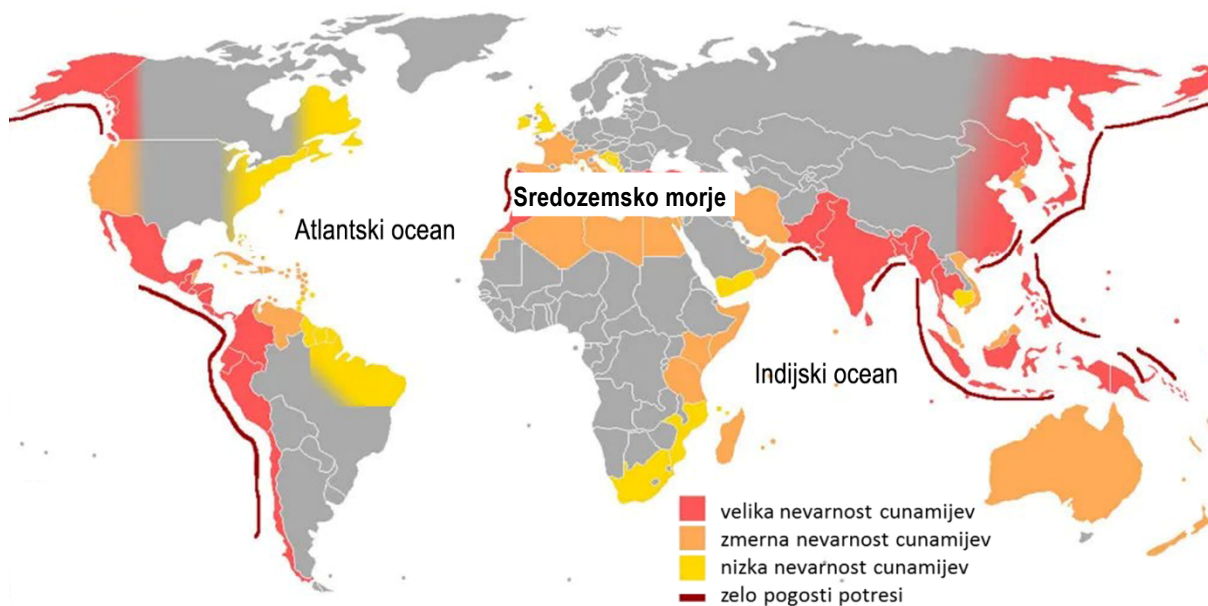
Slika 16: Količina plastike v svetovnih morjih in oceanih

(Vir: prirejeno po: <https://planetgeoblog.wordpress.com/2014/01/24/great-oceanic-garbage-patches/>. Pridobljeno: 15. 6. 2018.)

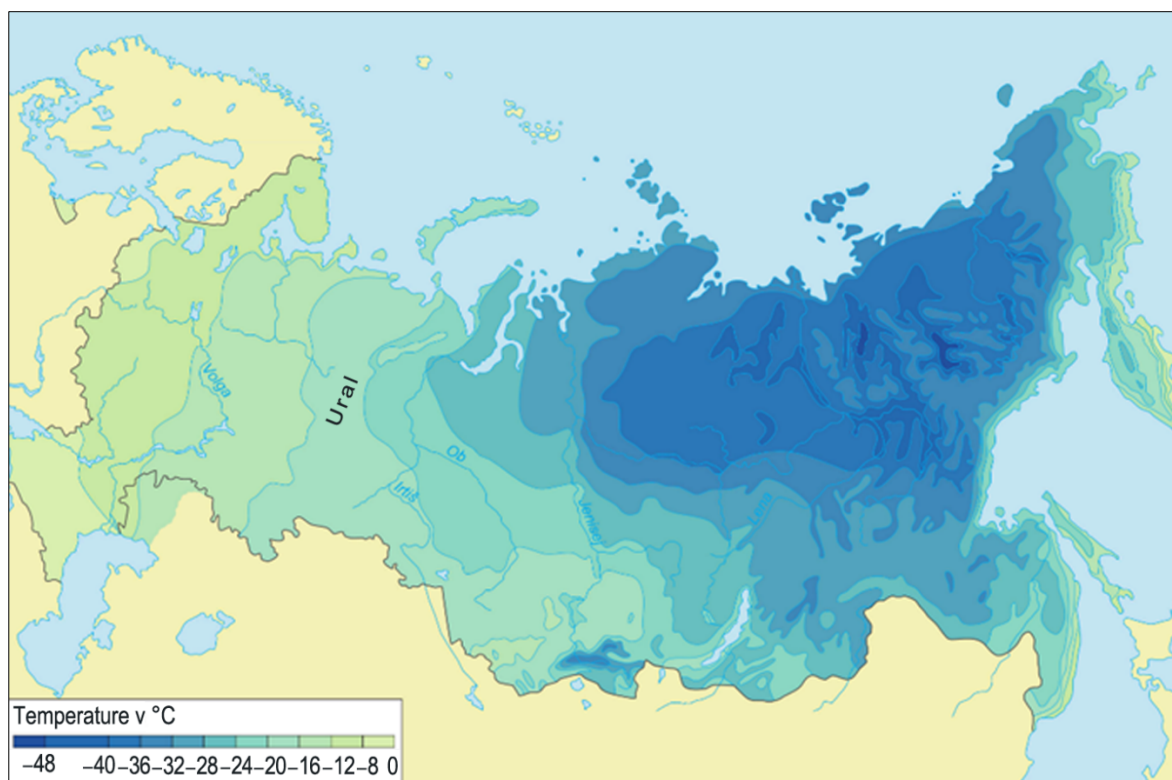
Slika 17: Gostota prebivalstva Avstralije

(Vir: prirejeno po: <http://keshmiri.me/australia-density-map/>. Pridobljeno: 15. 6. 2018.)

Slika 18: Ogroženost zaradi nevarnosti cunamija

(Vir: prirejeno po: <https://www.popsoci.com/science/article/2012-12/why-arent-we-afraid-tsunami-hitting-san-francisco>. Pridobljeno: 15. 6. 2018.)

Slika 19: Povprečna januarska temperatura v Rusiji

(Vir: prirejeno po: <https://www.mozaweb.com/sl/mblite.php?cmd=open&bid=SI-2413187&page=100>. Pridobljeno: 5. 7. 2024.)

Slika 20: Pokrajina v Sibiriji

(Vir: <https://www.mozaweb.com/sl/mblite.php?cmd=open&bid=SI-2413187&page=98>. Pridobljeno: 5. 7. 2024.)

Slika 21: Vzhodnoevropska gozdna stepa

(Vir: [https://sl.wikipedia.org/wiki/Vzhodnoevropska_gozdna_stepa#/media/Slika:20140614_151745_Richtone\(HDR\).jpg](https://sl.wikipedia.org/wiki/Vzhodnoevropska_gozdna_stepa#/media/Slika:20140614_151745_Richtone(HDR).jpg). Pridobljeno: 5. 7. 2024.)

